

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ХЕРСОНСЬКИЙ
МОРСЬКИЙ КОЛЕДЖ РИБНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. начальника коледжу

Роман НЕГРУЦА

2023р.

ПРОГРАМА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ УСНОЇ СПІВБЕСІДИЗ
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
ДЛЯ АБИТУРІЄНТІВ ІЗ ПОВНОЮ ЗАГАЛЬНОЮ СЕРЕДНЬОЮ ОСВІТОЮ

СХВАЛЕНО

на засіданні предметної комісії
«Українська мова»

Протокол № 1 від 03 березня 2023 р.

Голова ЦМК Катерина КАРДАВА

Програма індивідуальної усної співбесіди для абітурієнтів із повною загальною середньою освітою

Укладач: Ольга Гергель, викладач вищої категорії

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму з української мови розроблено з урахуванням чинних програм з української мови для 5-11 класів (наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804). Вона має узагальнювальний характер, тому навчальний матеріал згруповано за нормами сучасної української літературної мови, оволодіння якими важливе для кожної освіченої людини.

Зміст програми складається з основних розділів української мови (фонетика, графіка; лексикологія, фразеологія; будова слова, словотвір; морфологія; синтаксис; стилістика; орфоепія; орфографія; розвиток мовлення).

Метою співбесіди з української мови є: виявлення та оцінка рівня навчальних досягнень учасників співбесіди; оцінка ступеня підготовленості учасників співбесіди до подальшого навчання у навчальному закладі та здатності виконувати програму освітньо-професійну програму підготовки.

До програми подано список рекомендованої літератури.

Індивідуальна усна співбесіда передбачає очне або дистанційне оцінювання підготовленості вступника, за результатами якого виставляється одна позитивна оцінка за шкалою 100-200 балів або ухвалюється рішення про негативну оцінку вступника. Форма проведення співбесіди (очна або дистанційна) напряму залежить від ситуації в регіоні та місця знаходження вступника.

Співбесіда проводиться на основі Програми проведення усної індивідуальної співбесіди. Кожен вступник отримує 5 запитань та протягом 15 хвилин дає на них відповідь. Додаткові запитання, у разі потреби точного й об'єктивного уявлення про знання абітурієнта, можуть бути задані лише в межах переліку питань для індивідуальної усної співбесіди.

ПРОГРАМА ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ УСНОЇ СПІВБЕСІДИ

1. Фонетика. Графіка.

Фонетика як розділ мовознавчої науки про звуковий склад мови. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінкі й глухі. Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв я, ю, є, і, щ. Склад. Складоподіл. Наголос, наголошені й не наголошені склади. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Основні випадки чергування у-в, і-й

2. Лексикологія. Фразеологія

Лексикологія як учення про слово. Ознаки слова як мовної одиниці. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальноживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Лексика української мови з погляду активного й пасивного вживання. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про стійкі сполуки слів і вирази. **Фразеологізми**. Приказки, прислів'я, афоризми

3. Будова слова. Словотвір

Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення.

Словотвір. Твірні основи при словотворенні. Основа похідна й непохідна. Основні способи словотворення в українській мові: префіксальний, префіксально-суфіксальний, суфіксальний, безсуфіксальний, складання слів або основ, перехід з однієї частини мови в іншу. Основні способи творення іменників, прикметників, дієслів, прислівників. Складні слова. Способи їх творення. Сполучні голосні [o], [e] у складних словах

4. Морфологія.

4.1. Іменник

Морфологія як розділ мовознавчої науки про частини мови. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Іменники спільного роду. Число іменників. Іменники, що вживаються в обох числових формах. Іменники, що мають лише форму однини або лише форму множини. Відмінки іменників. Відміни іменників: перша, друга, третя, четверта. Поділ іменників першої та другої відмін на групи. Особливості вживання та написання відмінкових форм. Букви -а(-я), -у(-ю) в закінченнях іменників другої відміни. Відмінювання іменників, що мають лише форму множини. Невідмінювані іменники в українській мові. Написання і відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові

4.2. Прикметник

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням: якісні, відносні та присвійні. Явища взаємопереходу прикметників з одного розряду в інший. Якісні прикметники. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста й складена форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників. Особливості відмінювання прикметників (тверда й м'яка групи)

4.3. Числівник

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди числівників за значенням: кількісні (на позначення цілих чисел, дробові, збірні) й

порядкові. Групи числівників за будовою: прості й складені. Типи відмінювання кількісних числівників:

- 1) *один, одна;*
- 2) *два, три, чотири;*
- 3) *від п'яти до двадцяти, тридцять, п'ятдесят ...
вісімдесят;*
- 4) *сорок, дев'яносто, сто;*
- 5) *двісті - дев'ятсот;*
- 6) *нуль, тисяча, мільйон, мільярд;*
- 7) *збірні;*
- 8) *дробові.*

Порядкові числівники, особливості їх відмінювання

4.4. Займенник

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Співвіднесеність займенників з іменниками, прикметниками й числівниками. Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні. Особливості їх відмінювання. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників

4.5. Дієслово

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на -но, -то). Безособові дієслова. Види дієслів: доконаний і недоконаний. Творення видових форм. Часи дієслова: минулий, теперішній, майбутній. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Словозміна дієслів I та II дієвідміни. Особові та числові форми дієслів (теперішнього та майбутнього часу й наказового способу). Родові та числові форми дієслів (минулого часу й умовного способу). Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на -но, -то.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівники доконаного й недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот

4.6. Прислівник

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів. Правопис прислівників на -о, -е, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання прислівників і сполучень прислівникового типу разом, окремо і через дефіс

4.7. Службові частини мови

Прийменник як службова частина мови. Групи прийменників за походженням: непохідні (первинні) й похідні (вторинні, утворені від інших слів). Групи прийменників за будовою: прості, складні й складені. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Правопис прийменників.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні (єднальні, протиставні, розділові) й підрядні (часові, причинові, умовні, способу дії, мети, допустові, порівняльні, з'ясувальні, наслідкові). Групи сполучників за

вживанням (одиночні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). Правопис сполучників.

Частка як службова частина мови. Групи часток за значенням і вживанням: формотворчі, словотворчі, модальні. Правопис часток.

4.8. Вигук

Вигук як частина мови. Групи вигуків за походженням: непохідні й похідні. Значення вигуків. Звуконаслідувальні слова. Правопис вигуків

5. Синтаксис

5.1. Словосполучення

Завдання синтаксису. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення. Головне й залежне слово в словосполученні. Типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова. Словосполучення непоширені й поширені

5.2. Речення

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень у сучасній українській мові: за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю засобів ускладнення (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання)

5.2.1. Просте двоскладне речення

Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Особливості узгодження присудка з підметом. Способи вираження підмета. Типи присудків: простий і складений (іменний і дієслівний). Способи їх вираження

5.2.2. Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні

Означення узгоджене й неузгоджене. Прикладка як різновид означення. Додаток. Типи обставин за значенням. Способи вираження означень, додатків, обставин. Порівняльний зворот. Функції порівняльного звороту в реченні (обставина способу дії, присудок)

5.2.3. Односкладні речення

Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні). Способи вираження головних членів односкладних речень. Розділові знаки в односкладному реченні

5.2.4. Просте ускладнене речення

Узагальювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Звертання непоширені й поширені. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки - непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнюючі члени речення. Розділові знаки в ускладненому реченні

5.2.5. Складне речення

Ознаки складного речення. Засоби зв'язку простих речень у складному:

- 1) інтонація й сполучники або сполучні слова;
- 2) інтонація.

Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення

5.2.5.1. Складносурядне речення

Єднальні, протиставні та розділові сполучники в складносурядному реченні. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення

5.2.5.2. Складнопідрядне речення

Складнопідрядне речення, його будова. Головне й підрядне речення. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку у складнопідрядному реченні. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умовні, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, їх типи за характером зв'язку між частинами:

- 1) складнопідрядні речення з послідовною підрядністю;
- 2) складнопідрядні речення з однорідною підрядністю;
- 3) складнопідрядні речення з неоднорідною підрядністю

5.2.5.3. Безсполучникове складне речення

Типи безсполучникових складних речень за характером смислових відношень між складовими частинами-реченнями:

- 1) з однорідними частинами-реченнями (рівноправними);
- 2) з неоднорідними частинами (пояснюваною і пояснювальною).

Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні

5.2.5.4. Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку

Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку

5.3. Способи відтворення чужого мовлення

Пряма й непряма мова. Речення з прямою мовою. Слова автора. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог

6. Стилїстика

Стилї мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний, конфесійний), їх основні ознаки, функції

7. Орфопія

Відображення вимови голосних (наголошених і ненаголошених) через фонетичну транскрипцію. Відображення вимови приголосних звуків:

- 1) [дж], [дз], [дз'];
- 2) [г];
- 3) [ж], [ч], [ш], [дж];
- 4) груп приголосних (уподібнення, спрощення);
- 5) м'яких приголосних;
- 6) подовжених приголосних.

Вимова слів з апострофом

8. Орфографія

Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [e], [и], [o] в коренях слів. Спрощення в групах приголосних. Сполучення йо, бо. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Позначення чергування приголосних звуків на письмі. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів

з рядка в рядок. Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Написання чоловічих і жіночих імен по батькові, прізвищ. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис *н* та *nn* у прикметниках і дієприкметниках, *не* з різними частинами мови

9. Розвиток мовлення

Загальне уявлення про спілкування й мовлення; види мовленнєвої діяльності; адресант і адресат мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення; основні правила спілкування. Тема й основна думка висловлювання. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність). Текст як середовище функціонування мовних одиниць. Основні ознаки тексту: зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність. Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Способи зв'язку речень у тексті. Класифікація текстів за сферою використання, метою, структурними особливостями. Тексти різних стилів, типів, жанрів мовлення.

ПИТАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ УСНОЇ СПІВБЕСІДИ

1. Українська абетка. Співвідношення звуків і букв.
2. Будова слова. Значущі частини слова. Основні способи словотвору.
3. Зміни приголосних при творенні слів.
4. Написання префіксів роз-, без-, з-(зі-).
5. Лексичне значення слова. Поняття синонімів, антонімів, омонімів. Пряме і переносне значення слова.
6. Поняття про фразеологізми. Значення фразеологізмів. Роль фразеологізмів у мовленні
7. Правила вживання апострофа.
8. Правила вживання м'якого знака.
9. Спрощення в групах приголосних.
10. Подвоєння і подовження приголосних.
11. Правопис іншомовних слів.
12. Правопис складних слів (іменників та прикметників) разом, окремо і через дефіс.
13. Правила вживання великої літери.
14. Правопис частки «не» з іменними частинами мови, прислівником, дієсловом та дієслівними формами.
15. Система частин мови в українській мові. Самостійні та службові частини мови.
16. Іменник як частина мови. Рід, число, відмінок іменників. Правопис відмінкових закінчень іменників.
17. Прикметник як частина мови. Якісні, відносні та присвійні прикметники. Ступені порівняння якісних прикметників.
18. Займенник як частина мови. Розряди займенників за значенням. Правопис займенників.
19. Числівник як частина мови. Відмінювання кількісних та порядкових числівників. Правопис числівників.
20. Прислівник як частина мови. Правопис прислівників разом, окремо і через дефіс.
21. Дієслово як частина мови. Форми дієслова. Дієвідмінювання.
22. Речення, його головні ознаки та різновиди. Граматична основа речення. Головні та другорядні члени речення. Тире між підметом і присудком.
23. Речення двоскладні і односкладні. Будова простого двоскладного речення. Різновиди односкладних речень.
24. Однорідні члени речення. Узагальнювальні слова при однорідних членах речення. Розділові знаки при однорідних членах речення.
25. Відомості про складне речення, види складних речень (сполучникові й безсполучникові), засоби зв'язку між частинами складного речення. Складні речення з різними видами зв'язку. Правила вживання розділових знаків між частинами таких речень.
26. Складносурядні речення. Особливості будови складносурядного речення. Розділові знаки в складносурядному реченні.
27. Складнопідрядні речення. Види підрядних речень. Розділові знаки в складнопідрядному реченні.
28. Безсполучникові складні речення. Особливості будови безсполучникового речення, розділові знаки між частинами безсполучникового речення.
29. Пряма і непряма мова. Цитати. Діалог. Розділові знаки при них.
30. Стилї мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їх основні ознаки, функції.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
ІНДИВІДУАЛЬНОЇ УСНОЇ СПІВБЕСІДИ

Індивідуальна усна співбесіда оцінюється за шкалою 100-200 балів на підставі таких критеріїв:

100 - 110	абітурієнт частково відповідає на одне з п'яти запитань, поставлених екзаменатором
111 - 120	абітурієнт повністю відповідає на одне з п'яти запитань, поставлених екзаменатором, наводить приклади
121 – 130	абітурієнт частково відповідає на два з п'яти запитань, поставлених екзаменатором
131 - 140	абітурієнт повністю відповідає на два з п'яти запитань, поставлених екзаменатором, наводить приклади
141 - 150	абітурієнт частково відповідає на три з п'яти запитань, поставлених екзаменатором
151 - 160	абітурієнт повністю відповідає на три з п'яти запитань, поставлених екзаменатором, наводить приклади
161 - 170	абітурієнт частково відповідає на чотири з п'яти запитань, поставлених екзаменатором
171 - 180	абітурієнт повністю відповідає на чотири з п'яти запитань, поставлених екзаменатором, наводить приклади
181 - 190	абітурієнт частково відповідає на п'ять запитань, поставлених екзаменатором
191 - 200	абітурієнт повністю відповідає на п'ять запитань, поставлених екзаменатором, наводить приклади

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Українська мова (рівень стандарту): підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти / Н.Б. Голуб, О.М. Горошкіна, В.І. Новосьолова, – К.: Педагогічна думка, 2018
2. Українська мова (рівень стандарту): підруч. для 11 кл. закл. загальн. середн. освіти / Олександр Авраменко. — К.: Грамота, 2019
3. Українська мова: підручник для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. з навчанням укр. мовою: профільний рівень/М.Я.Плющ, В.І.Тихоша, С.О.Караман. — К.: Освіта, 2010
4. Олійник О. Українська мова: підручник для 10-11 класу середньої школи, вид 5-те. — К.: Вікторія, 2004.
5. Заболотний О.В. Українська мова: підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів: рівень стандарту / О. В. Заболотний, В.В.Заболотний. — К.: Генеза, 2010
6. Ющук І. Українська мова. — К: Либідь, 2004.
7. Українська мова: навчальний посібник для студентів ВНЗ I-II рівнів акредитації /Т.М.Антонюк, О.С.Стрижаківська, Л.М.Авдіковська. – Чернівці: ДрукАрт, 2014
8. Український правопис, схвалений Постановою Кабінету Міністрів України від 22 травня 2019 року № 437; затверджений Українською національною комісією з питань правопису (протокол від 22 жовтня 2018 року № 5)
9. Український правопис. – К.: Наукова думка, 2015